

„Érdekazonosságon nyugvó együttműködés“

.....“
Neve: szolgálj és ne láss bért.

Neve: adj pénzt és ne tudj mért.

Neve: halj meg más javáért . . .“

Vörösmarty Mihály

Közeleg az aratás s nagyon időszerű a földmunkás magyarság téli kenyeréről beszélni. A jugoszláviai magyar sajtó többiben megemlékezett már a földmunkásság munkafeltételeiről. Egy-két hónappal ezelőtt a szentai gazdakör munkatervezetét dicsérte nagyon. Úgy emlékezett meg róla, mint kisebbségi, nemzetiségi szempontól igen nagy eredményről, mint megértés és áldozat eredményéről.

Mi bizonyos fenntartással fogadtuk a szentai gazdakör munkabértervezetét, hiszen már elvben sem találhatunk méltányosnak egy tervezetet, amiben az egyik érdekelt fél egyáltalán nem jut szóhoz. Fenntartással fogadtuk azután azért is, mert ismerjük már az ilyen megállapodások értékét, hiszen még a hivatalos paritásos bizottságok által megállapított tervezeteket sem szokták valóra váltani. A feldicsért és általánosan elfogadandónak hirdett munkabérjavaslat aratásra vonatkozó része a következő: „Az aratás, hordás, cséplés és termés betakarításának összes munkálataiért a munkabér a szemtermés tizedrésze. Ezt a tizedrészt megegyezés szerint a gazda vagy abból a mennyiségből adja ki, mely a gépen lefolyik, vagy a géprész (ez nem lehet több 5%-nál) levonásával a nettó termésből. Minden kommenciós arató kap a tizedrészen felül 25 dinár kaszapénzt és egy koci szalmát, vagy annak pénzbeli ellenértékét. Marokverőkről a részes gondoskodik és azt ő díjazza. A részeset és marokverőit teljes élelmezés, vagy szabványos kommenció illeti meg. Kommencióban a gazda köteles minden lánc után 6 kg lisztet, 1 kg szalonnát, 1/4 kg zsírt, 1/2 kg húst, továbbá a szükséglet szerint főzeléket és fűszert adni részesének. A főzőasszony béréhez a gazda kaszánként 25 kg búzával járul hozzá. Láncenkint a biztosított mennyiség 100 kg búza. Egy kaszásnak 5—6 lánc gabona arató munkája adható. („A Nép“ 1939 III. 18.)“

Azok, akik ezt a tervezetet annyira dicsérik és ajánlják, bizonyára jól megvizsgálták és a földmunkás néppel megbeszélték. Kötelességünknek tartottuk mi is a gazdakör jóakarátát és nemességét legalább annyi figyelemre méltatni, hogy tüzetesen átvizsgáljuk s azokkal megbeszéljük, akiknek „javára“ történt a megállapodás: a földmunkásokkal. Munkatársunk a paritásos bi-

zottság tagjaitól a következőket tudta meg: A paritásos bizottság ülésén a szentai gazdakör munkatáblázata egyáltalán nem is került szóba, habár a paritásos bizottságban a gazdákat a gazdakör elnöke képviselte. A gazdakör munkabértervezetének nemes megalkotói talán csak a bizottság munkabértervezetének kidolgozása után akartak előhozakodni ajánlatukkal, hogy megmutassák, miszerint ennek megállapodásain túl „nemzetiségi érdekazonosságot kiépítő” szempontokból még a következő engedelményeket teszik a magyar gazdák földmunkás testvéreiknek. Ez volt vajjon az oka, hogy nem hozták szóba? Mert, hogy a paritásos bizottság előtt a „nemzetiségi szempontból kívánatos” munkatervezetért senkinek felelősséget vállalni megalkotói és még ott sem szolgálhatott kiindulási alapul, arra ki is mert volna gondolni? Hiszen ez a gazdakör jóindulatát vonta volna kétségbe és előzetes bizalmatlanságával akadályozta volna a kisebbségi érdekeket. És ez igazán csúf osztályvizsgátság lett volna.

A paritásos bizottság, természetesen nem humánus és „nemzetiségi érdekazonosságot kiépítő” szempontokból, a következő díjazást határozta meg: „1.) Az aratást kilencedéből végzik. Ennél a díjazásnál a munkás köteles a kaszálást, behordást és a cséplést elvégezni. (A szentai gazdakör tervezete tizedrészt ír elő ezekért a munkákért.) A tizenegyedrésznél nem köteles behordani és csépelni.

2.) Aratásra a kommenció a következő:

- a) lánconként és páronként 9 kg lisztet,
- b) 1 kg szalonnát,
- c) $\frac{1}{2}$ kg zsírt,
- d) 1 kg húst,
- e) a szükséges fűszert
- f) és kaszánként 25 dinárt.

3.) A főzésnél, ha a munkaadó éllelmezi munkásait, a főzőasszonyt maga fizeti,

b) abban az esetben, ha a munkások kommenciót kapnak, főzőasszonyt a munkások állítanak, akinek a béréhez a gazda kaszánként 25 kg búzával hozzájárul.

A biztosítás 100 kg búza és egy kocsi szalma, amelyet a gazda köteles elszállítani. Abban az esetben, ha a munkásnak nincs szüksége szalmára, 50 kg búza illeti meg. A munkaidő tartama V. 1-étől VI. 15-ig reggel 5-től este 7-ig, VI. 15-től VIII. 15-ig reggel 4-től este 8-ig, VIII. 15-től IX. 30-ig reggel 4-től este 9-ig. Ez utóbbi munkaidő csupán csak az aratásra és a kukoricaszedésre szól, más munkáknál reggel 5-től este 7-ig tart a munka. IX. 31-től reggel 6-tól este 6-ig. A fenti munkaidőkből két óra a pihenésre és táplálkozásra esik.“

A paritásos bizottság munkástagjai ezután kifejtették véleményüket és összehasonlították ez utóbbi megállapodást a gazdakör tervezetével.

Kiderült, hogy a gazdakör tervezete egyáltalán nem emlékezett meg a munkaidőről. Ezt a kis feledékenységet talán belátással és jóakarattal akarták pótolni? A múlt évi tapasztalatok a következők: Májusban, az első kapáláskor a munkaidő reggel öt-

től este hétig volt megállapítva. Tóth Miklósnál, a gazdakör humanus elnökénél és a paritásos bizottság tagjánál ugyanakkor reggel négytől esti kilencig dolgoztak magyar testvérei. Ha külső munkához sötét volt, akkor morzsoltatott vagy szeccskáztatott a napszámosokkal. Kukoricatöréskor éjjelig dolgoztatott a munkásokkal és félkettőkor zargatta fel őket. Ezt persze nemcsak róla lehet elmondani, hanem a többi gazdáról is, így pl. a paritásos bizottság jegyzőkönyvét aláíró Plavsics Milánról is. A megállapított kétórai pihenőt sehol sem tartották be — ezt is „kifejejtette“ a gazdakör idei javaslata — a munkásoknak rövid negyedóra alatt kellett elvégezniök ebédjüket. A munkaidőt tehát a testvéri szeretet diktálta munkatervezet egyáltalán nem is érinti.

A munkatervezet többi pontjára nézve ugyanezeket lehet elmondani. A paritásos bizottság kilencedet állapít meg, a gazdakör tizedet, a munkások szerint pedig Tóth Miklós, aki a fent említett humanus munkatervezet egyik szerzője és a paritásos bizottság jegyzőkönyvét aláírta, az aratási munkát tizenkettédéből, koszt nélkül adta ki, a fent vázolt méltányos munkaidő mellett. Minden okuk megvan tehát a munkásoknak, a magyar dolgozóknak, hogy bizalommal nézzenek a gazdakör „nemzetiségi érdekazonosságon nyugvó“ munkájára és a csúf osztályharcos jelszavakat félredobják. A napszámbérek, az aratási napszámot leszámítva, a gazdakör díjszabásában mind rosszabbak a paritásos bizottságénál. Élelemben 9 kg liszt helyett 6 kg, $\frac{1}{2}$ kg zsír helyett $\frac{1}{4}$, 1 kg hús helyett $\frac{1}{2}$ kg-ot ajánlanak a gazdák.

Jól mondják: „a közös érdekek felismerésével és kölcsönös jóakarattal a munkaadó és munkás viszonyából ki lehet küszöbölni az ellentéteket és meg lehet teremteni az érdekazonosságon nyugvó együttműködést.“ Hát megteremtették! Látjuk már az érdekazonosságot és az együttműködést: a gazdákét és azokét, akik a magyar dolgozó népnek ezt a díjszabást ajánlják. Ezt „az érdekazonosságon nyugvó együttműködést“ teremtették meg! Jó magyar testvér, tedd le kezedből az osztályharcos fegyvereket, most gyün a testvéri szeretet!

1925-ben nem kaptatok testvéri ígéretet, hanem küzdöttetek és emberséges béreket tudtatok kiharcolni. De az nem volt érdekazonosságon nyugvó együttműködés a gazdákkal, „A Nép“-el, hanem csunya bérmozgalom. Most mindezekre nincs szükség. Magyar közösség, népközösség, sorsközösség, osztály nélküli társadalom, testvéri szeretet diktálja ezentúl a téli kenyeredet.

Legfőbb ideje, hogy sajtónk mélyebben nézzen népünk életkérdéseibe és ne fogadjon el csupa kényelemszeretetből mindent, amit a népellenes, idegen ideológiai vizeken evező, demagóg népvézérkéek nagyszóval szertekürtölnek. Aki igazán népünk érdekében akar dolgozni, ne sajnálja a fáradságot és menjen a nép közé.

Szakács Gábor